

Szövegkritikai jegyzetek a *Peniculus Papporum*hoz

Átírási elvek

Pázmány Péter a *Peniculus Papporum* című latin vitairatát először 1610-ben jelentette meg Pozsonyban. Ugyanitt, az érseki nyomdában látott napvilágot a mű némiképp átdolgozott második kiadása 1611-ben. A szöveg átírásához ezt az 1611-es kiadást vettük alapul mint a szöveg végleges változatát. A Pázmány által lapszálon megadott jegyzeteket lapalji jegyzet formájában írtuk át. Az egyébként betűhív közlés során eltekintettünk az, egyébként ritkán előforduló "â", "è", "ê", "ę", "ò" fontok szövegközlésbeli reprodukálásától, így â = a; è, ê = e; ę = ae; ò = o. A főszövegben előforduló ligatúrát (& = et; &c. = etc.) feloldottuk, viszont a szórövidítéseket – a Pázmány kritikai kiadás eddigi darabjainak latin szövegeiben alkalmazott átírási elvnek megfelelően – nem oldottuk fel (pl. Illustriss:). A citált művek, műrészek, fejezetek rövidítéseit (Epist., fol., cont., ibid.), továbbá maguknak a szerzőknek és műcímeknek a rövidítéseit is a gyakori ismétlődés miatt feloldatlanul hagytuk, ezek feloldását a tárgyi jegyzetekben, valamint külön rövidítésjegyzékben adjuk meg. Az eredeti központosítást megtartottuk. A mű szövegrészében megtartottuk a kurzív, csupa nagybetűs és kis kapitálissal való írást. Szintén megőriztük az átírás során a *Peniculus Papporum* eredeti kiadásaira jellemző másik tipográfiai sajátosságot is, tudniillik hogy a fejezetnyitó bekezdések iniciális betűvel kezdődnek, amelyet egy nagybetű követ. A nyilvánvaló sajtóhibákat az átírás során kijavítottuk, és ezt a szövegkritikai jegyzetekben mindig tudatjuk.

Szövegkritikai jegyzetek

A szövegkritikai jegyzetek a *Peniculus Papporum* 1610. és 1611. évi kiadásai alapján készültek. A kiadások rövidítései:

1610 – Peniculus Papporum, első kiadás

1611 – Peniculus Papporum, második kiadás

A szövegkritikai jegyzetek a két kiadásban található néhány sajtóhiba felsorolását, valamint a két edíció közti szövegszintű eltéréseket tartalmazza, a pusztán tipográfiai vagy ortográfiai jellegű különbségeket nem vettük figyelembe. Így nem jelöltük például a helyesírási eltéréseket a személynevek esetében: pl. Zwinglius (1610) ~ Zuinglius (1611), valamint az "ae" és "oe" (daemon ~ doemon) eltéréseket sem jeleztük külön a szövegkritikai apparátusban.

A szövegkritikai megjegyzések, minthogy egyelőre nem áll rendelkezésünkre tördelt, sorszámozott szövegátírás, az eredeti, 1611-es kiadás lapszámaira hivatkoznak. Ha azonban a megjegyzés Pázmány valamely lapszáli jegyzetére vonatkozik, az általunk átírt szöveg lapalji jegyzetére történik a hivatkozás.

4. **Praedicanium** – javítva ebből: Ptaedicanium – sajtóhiba *1611*– Praedicanium *1610*

4. **Aliptae** – Aliptae *1611* – Aliptes *1610*

4. **tenuissimus** – tenuissimus *1611* – tenuissimis *1610*

4. **pancratiastae** – pancratiastae 1611 – pancratiastes 1610
4. **Candido lectori salutem ... Vale.** – 1611 – 1610-ből hiányzik
7. contra nos **haberent** – haberent 1611 – habeant 1610
7. **expedirent** – expedirent 1611 – expedient 1610
7. **erigerent** – erigerent 1611 – erigent 1610
7. **deartuarent, emascularent, eunucharentque** – deartuarent, emascularent, eunucharentque 1611 – deartuabunt, emasculabunt, eunuchabuntque 1610
8. **Thurzo** – Thurzo 1611 – Turzo 1610
9. **peregerent** – peregerent 1611 – pergerent 1610
9. **Martij** – Martij 1611 – Mart. 1610
23. jegyzet **De potest.** – *De potest.* 1611 – *De possess.* 1610
16. **exclusivarum** – javítva exclusivarum sajtóhibás alakból 1611 – exclusivarum 1610,
19. **errare** – javítva arrare sajtóhibából 1611 – errare 1610
20. **ceriti** – ceriti 1611 – cerriti 1610
20. **mixtum** – mixtum 1611 – mistum 1610
21. **Superattendico** – Superattendico 1611 – Superattendenco 1610
25. **oportuisse** – oportuisse 1611 – oportuisse sajtóhiba kézzel javítva 1610
27. **Calviniani** – javítva ebből: Calviuiani sajtóhiba 1611
- 28 **quin** hucusque – quin 1611 – quia 1610
32. Assumptio argumenti **clarior** est – javítva ebből: clariot sajtóhiba 1611, 1610
34. saeculorum **Lutherus virus** – saeculorum Lutherus virus 1611 – saeculorum, virus 1610
44. *accepi unctionem* – unctionem 1610 sajtóhiba
44. **porrigo** – javítva ebből: *prigo* 1611 sajtóhiba – *porrigo* 1610
45. **disputationis** – javítva ebből: disputationis 1611 sajtóhiba – disputationis 1610
- 46–47: 74–79. lapalji jegyzetek hiányoznak az 1610. évi kiadásból
51. **Siquidem ut ex Scriptura** – Siquidem ut <diffuse> ex Scriptura 1610 – diffuse kézzel törölve
54. **Illustrissimus**: javítva ebből Illustrissimus 1611, sajtóhiba – Illustrissimus 1610
60. **sanctitate**: javítva ebből sanctitaie 1611 – sajtóhiba

70. nego **eam** – eam 1611 – eum 1610
72. **infausto** – javítva ebből: infasto 1611, sajtóhiba – infausto 1610
73. **Principium** – Principium 1611 – Principium 1610
80. **annectis** – annectis 1611 – annectit 1610
- 80 **de tabula** – javítva ebből: detabula (elválasztva de-tabula) 1611, sajtóhiba – de tabula 1610
83. **quandoque** – javítva ebből quadoque 1611, sajtóhiba – quadoque 1610, sajtóhiba
85. **accepto** – javítva ebből: accepso 1611, sajtóhiba – accepso 1610, sajtóhiba
87. **Vers** – Vers 1611 – Versu 1610
88. **helleborosi** – javítva ebből helleberosi 1611, sajtóhiba – helleborosi 1610
95. **mastigia** - javítva ebből: magistia 1611, sajtóhiba – mastigia 1610
97. **praeter** – javítva ebből: paeter 1611, sajtóhiba – praeter, 1610
101. **Magnis** – javítva ebből: magis 1611, sajtóhiba] – magnis 1610
- 103 **Nec eo haec dico ... ne attentasse quidem auditum** – hiányzik az 1610-es kiadásból
104. **reliquus** – javítva ebből: reliquuus sajtóhiba 1610, 1611
105. **tibi** – javítva ebből: iibi sajtóhiba 1611 – tibi 1610